

ΓΡΑΦΕΙΟΝ

ΠΑΡΤΕΙΑ ΚΕ' ΜΑΡΤΙΟΥ

Παρά τὸ ὑπουργεῖον τῶν Ἐσωτερικῶν καὶ ἔναντι τοῦ Κήπου

ΕΒΔΟΜΑΣ

ΣΥΝΑΦΟΜΗ

ΕΓΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΑΗΡΩΤΕΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 10

Ἐν τῇ ἄλλοδαπῇ Φρ. γρ. 12

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ

ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Καὶ τί μᾶς λείπει ! ὑπὸ Τζάνου Μ. Δαμβέργη-
ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ. Συμβολὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος : Τζιζαλῆς, ὑπὸ Πλά Διακοπούλου.

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

ΠΟΙΗΣΙΣ : Παύσκιν, Εὐγένιος Ὀνέγην (Ἀπόσπασμα). Μετάφρασις Α. Γ. Κωνσταντινίδου.

ΣΗΜΕΡΙΝΑΙ ΔΙΗΓΗΣΕΙΣ : Ἀνθὴ καὶ Γιδώργος (τέλος), ὑπὸ Ι. Δ. Κονδυλάκη.

Ο Θάνατος τοῦ Γόρδιωνος, (ἱστορικὴ σελίς), Κατὰ τὸ Ἰταλικόν, ὑπὸ Π. Πανδ.

Μουσικαὶ Σημειώσεις, ὑπὸ τῆς κ. Α. Ν. Σ.

Εἰδησεις τῆς Ἑβδομάδος

Ἰδιαιτέρα Γράμματα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. Τὰ Δύσκολα Χρόνια τοῦ Δίκου (Σελ. 141—152).

ΚΑΙ ΤΙ ΜΑΣ ΛΕΙΠΕΙ ;

Ὁμολογουμένως, οἱ ζῶντες ἐν τῷ ἐλευθέρῳ Βασιλείῳ καὶ ἰδίᾳ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ αὐτοῦ δέον νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι.

Καὶ τί μᾶς λείπει ;

Ἐχομεν Πανεπιστήμιον καὶ Βουλὴν, ἔχομεν Βιβλιοθήκας καὶ Ἀκαδημίαν — ἀδιάφορον ἂν εἴνε κενή. Ἐχομεν Ὁδεῖον, Φυσιογραφικὸν Μουσεῖον (ζωολογικὸν καὶ ὀρυκτολογικόν), Χημείον, Φιλανθρωπικὰ καθιδρύματα, Ὀρφανοτροφεία, Βρεφοκομεία, Φρενοκομεία, Γηροκομεία. Ἐχομεν Ἀστεροσκοπεῖον καὶ Ἀστρονομικὴν, Διδασκαλεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων, γυμναστήρια. Ἐχομεν στρατιωτικὰς σχολὰς καὶ σχολὰς ναυτικῶν δοκιμῶν, ἱερατικὰς καὶ αὐριον ἰσως γεωργικὰς. Ἐχομεν δικαστήρια καὶ σιδηροδρόμους, ἵπποσιδηροδρόμους καὶ ἱαματικὰς πηγὰς, Λατομεία καὶ Μονὰς, Μαιευτήριον καὶ Ὀφθαλμιατρεῖον. Ἐχομεν Μουσεῖα ἀρχαιολογικὰ καὶ νομισματικὰ, ἂν ἐπιτρέπεται ἡ ἔκφρασις, Πολυτεχνεῖα καὶ Τηλεγράφοι, Ἐκθέσεις καὶ Θεάτρα. Ἐχομεν Συλλόγους καὶ Ἐταιρίας παντοειδεῖς, φιλολογικὰς καὶ ἀρχαιολογικὰς, τῶν φιλοτέχνων καὶ τῶν φιλόπλων, τῶν ἀπόρων καὶ τῶν εὐπόρων, τῶν κυριῶν καὶ τῶν ἀνδρῶν, — δραματικούς καὶ θρησκευτικούς, τῶν ἰππέων καὶ τῶν ἱερέων, δικηγορικούς καὶ τῶν εἰσαγγελιῶν....

Ἐχομεν ὁδοὺς λιθαστρώτους καὶ μέγαρα ὀρθομέγαρα, δένδροφυτείας καὶ κήπους, μουσικὰς καὶ περιπάτους.

Ἐχομεν καὶ μεγάλην κυβερνητικὴν κέδρον, ἣν ἡ χεὶρ σας ἐφύτευσε, μὲ τοὺς μωριωνύμους κλάδους τῆς. Ἐχομεν τύπον ἐλευθέρου καὶ ἀπὸ πάσης σατανικῆς ἐπιρρείας ἀπληλαγμένον, πολιτικόν, φιλολογικόν, ἐπιστημονικόν, μὲ ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ, μὲ ἡμερολόγια καὶ ἀναγνώστια. Ἐχομεν τυπογραφεία μὲ καπνοδόχους ὑψη-

λὰς καὶ ἐκκλησίας μὲ κωδωνοστάσια ὑψηλότερα.

Ἐχομεν ὅλα ταῦτα, καὶ τὰ ἔχομεν καὶ οὐδεὶς, ὅσοι καὶ ἂν εἴνε κακῆς πίστεως, δύναται νὰ το ἀρνήθῃ.

Ὁμολογουμένως, οἱ ζῶντες ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τοῦ ἐλευθέρου Βασιλείου δέον νὰ εἴμεθα ὑπερήφανοι !

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἓνα Θεόν, τὸν ὁποῖον συνεπιζόμεν κάποτε νὰ ἀποκαλῶμεν θεὸν τῆς Ἑλλάδος ! Ἡ ἔκφρασις εἴνε ὠραία καὶ ἄλλοτε μάλιστα, ὅτε τὸ ἀνθρώπιν ὕφος ἦτο τοῦ συρμοῦ, μετεχειριζόμεθα αὐτὴν κατὰ κόρον. Ἐχομεν ἓνα θεόν, τοῦ ὁποῖου τὸ ὄνομα φέρομεν εἰς τὰ χεῖλη, συνήθως μὲν ὅταν πρόκηται νὰ παραπέμφωμεν εἰς αὐτὸν πτωχόν τινα ἐπαίτην, ζητοῦντα τεμάχιον ἄρτου, συνηθέστερον δέ, ὅταν ἔχωμεν ἀνάγκην ὄρκου τινὸς ἵνα ἀπατήσωμεν τὸν πλησίον μας. Ἐχομεν, βλέπετε, κ' ἓνα θεόν, ὅστις μεθ' ὅλην τὴν πρὸς αὐτὸν κακὴν συμπεριφορὰν μας, μεθ' ὅσα κ' ἂν ἀκούῃ ἐκ τοῦ τόπου ἡμῶν πρὸς αὐτὸν κατ' εὐθείαν ἢ διὰ τῶν ἁγίων του ἀποτεινόμενα, ἔχει τὴν ἀκατανόητον δι' ἡμᾶς δύναμιν οὐ μόνον νὰ συγχωρῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀνέχηται, οὐ μόνον νὰ ἀνέχηται, ἀλλὰ καὶ νὰ ἐνθαρρύνῃ καὶ προστατεύῃ τὴν «Ἑλλάδα του» εἰς ἔργα καθιστῶντα αὐτὴν ἐπιζηλωτέραν ἢ μὲρὰ τῇ ἡμέρᾳ.

Ὁ σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἴνε νὰ συμβουλευσωμεν τὴν θεοσέβειαν, οὐδὲ νὰ ἐπαναλάβωμεν τὸ «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου». Καὶ τοῦτο καὶ ἐκείνο ἀπὸ τῆς παιδικῆς ἡμῶν ἡλικίας ἐιδιόχθημεν ἐν ταῖς Χρηστομαθείαις, μίᾳ δ' εἰσέτι ἐπανάληψις κατ' οὐδὲν θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῶν ἡθῶν μας. Ἐφοβήθημεν μάλιστα μὴ προκαλέσωμεν μορφασμὸν πλήξεως, ἐὰν ἐξηκολουθοῦμεν θεολογοῦντες καὶ ἐσπούσαμεν ἐγκαιρῶς ἵνα δώσωμεν τὴν δέουσαν ἐξήγησιν. Ὁ σκοπὸς ἡμῶν δὲν εἴνε αὐτός.

Εἴνε ἄλλος. Ζήτημα ἀπλῆς τάξεως, διακρίσεως, ἰσορροπίας πρὸς τὰς λοιπὰς ἡμῶν προόδους. Εἴνε ζήτημα καλῆς ἀγωγῆς τῆς μεγάλης οἰκογενείας, ἣν ἀποτελοῦμεν οἱ Ἕλληνες, ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τοῦ βασιλείου, ἀλλὰ πρὸ πάντων ἐν τῇ περικαλλεῖ πρωτεύουσῃ, ἣν πάντες φιλοτιμούμεθα νὰ καλλύνωμεν καὶ ἐξωραίσωμεν, διότι αὐτὴν τὴν μαμμόβρεπτον καὶ χαϊδεμένην κόρην θὰ παρουσιάζωμεν εἰς πάντα ζῆνον ὡς δῆγμα τῶν ἄλλων μερῶν, αἵτινα ἀνέδειξεν ἡ ἐλευθερία.

Ἐχομεν, ἔχομεν, ἔχομεν. Πόσα δὲν εἴπομεν, καὶ πόσα μάλιστα δὲν ἐλησμονήσαμεν !

Ἐχομεν σὺν τούτοις καὶ τὸν Θεόν μας,

τὸν μέγαν καὶ ἀνεξίκακον Θεόν, ὅστις συγχωρεῖ τὰ ἀμαρτήματα καὶ ἐνθαρρύνει ἡμᾶς εἰς τὴν ἐπιχείρησιν ἔργων ἀγαθῶν καὶ γενναίων.

Τὴν χάριν τοῦλάχιστον ἀνταποδίδοντες διὰ λόγους ἀθρότητας καὶ καλῆς ἀνατροφῆς, ἥτις ἡμᾶς πάλιν καὶ τὰς πόλεις ἡμῶν θέλει τιμῆσει, δὲν ἀποφασίζομεν τοὺς λειτουργοὺς τοῦ Θεοῦ αὐτοῦ νὰ σώσωμεν τέλος ἀπὸ τοῦ ἐξευτελισμοῦ ; Καὶ εἴνε ἀνάγκη, ἀφοῦ πάσης προόδου ἔχομεν καὶ ἀνά ἐν δῆγμα, ἀφοῦ οὐδενὸς στερούμεθα, οἱ ἱερεῖς ἡμῶν, οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς πίστεως καὶ τῆς θρησκείας, ἣν δοξάζομεν, νὰ σύρονται πανηγυρικῶς ἀπαξ τοῦ ἔτους κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν Θεοφανείων καὶ νὰ ἐπαυτῶσιν ἀπὸ ὀρθοδόξου καὶ ἑτεροδόξου μίαν πεντάραν ;

Ἡμεῖς τοῦλάχιστον θὰ ἐπροτιμῶμεν νὰ εἴλοπον ἰδρύματα τινὰ ἐκ τοῦ καταλόγου, ὃν προετάξαμεν, ἀλλὰ νὰ εἴλιπε καὶ ἡ ἐν ὀνόματι τοῦ Σταυροῦ ἐπαίτεια τῶν ἱερέων. Ἐκτός ἂν θεωρῆται καὶ αὕτη ἐν τῶν κοσμημάτων τῆς πρωτεύουσῃς.

ΙΩΑΝΝΗΣ Μ. ΔΑΜΒΕΡΓΗΣ

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑΝ ΤΟΥ ΑΓΩΝΟΣ

Ἀληθέστατον ὅτι αἱ περιστάσεις ἀναδεικνύουσιν ἄνδρας. Ἐὰν ἡ ἀνθρωπότης ἔβαιεν αἰετοπετοῦσιν σχολαστικὴν καὶ μονότονον πορείαν, οἱ λαοὶ δὲν θὰ εἶχον ἀνάγκην οὔτε ἐξόχων νόων οὔτε ἡμιθέων ἡρώων, ἵνα διαφυλάξωσιν αὐτοὺς ἐκ προσβολῶν ἑχθρικῶν, ἢ ὀδηγήσωσιν εἰς τὸ πεδίον τῆς νίκης. Ἐὰν ὅμως ἀληθῆς τοῦτο, ἀληθέστατον ὡσαύτως εἴνε, καὶ ὅτι ἄνδρες ἱκανοὶ ν' ἀντιμετωπίωσι τὰς περιστάσεις καὶ ν' ἀναδειχθῶσιν δι' αὐτῶν, δὲν ἐπέτυχον τοῦτο, ἀλλὰ παρήλθον ἀσχημοὶ θνητοὶ, ἐνῶ ἕτεροι, ὀλιγώτερον ἰσως ἱκανοὶ, κατέλιπον τὰ ὀνόματα ἢ τὴν φήμην αὐτῶν ἀνεξίτηλον. Ἐν παραδείγματι ὁ μελετῶν τὸν πολύφημον τῆς ἡμετέρας ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα, εὖρίσκει μεταξὺ τῶν δικαίως ὑπὸ τῆς ἱστορίας στεφθέντων ὀνομάτων καὶ ἕτερα, αἵτινα ἀκριβῆς ἐλεγχος ἤθελεν εἶχει διαγεγραμμένα τῶν χρυσῶν σελίδων, ἃς κατέλαβον. Τουναντίον, θέλει εὖρει ἡρώας τιμήσαντας τὴν ἑαυτῶν πατρίδα, καὶ ὧν ἡ γενναιότης καὶ καρτεροφυχία ἡμιλλᾶτο πρὸς τοὺς τῶν πρώτων θέσεων τυχόντας, ὧν ὅμως τὰ ὀνόματα ἐκάλυψεν ἡ παγερὰ τοῦ χρόνου πλάξ, τὴν δὲ φήμην παρέσυραν οἱ συνήθεις ἀνεμοὶ. Οὐ μόνον δὲ κατὰ τὸν ἡμέτερον ἀγῶνα, ἀλλὰ παντοῦ καὶ πάντοτε τὸ

φαινόμενον τούτο παρατηρείται. Μηδαιμνοί πολλὰκις λόγοι, ὅταν τὸ εὐχρηστὸν τῆς καταλήξεως ἐν τῷ στίχῳ ἦκεται πολλὰκις ἡ ἀναστροφή ἐκ τῆς ἀφανείας ἠρωϊκῶν. Ὡσαύτως τὸ ἀτομικὸν συμφέρον, ἡ φιλαυτία τῶν ἐπιγόνων συνετέλεσεν ἐνίοτε εἰς τὸ νὰ ἐξαικονισθῶσι τὰ γεγονότα ἄλλοις, καὶ νὰ σκιασθῇ μὲν τὸ δεῖνα πρόσωπον, ν' ἀναδειχθῇ δὲ δια ζωηροτέρων χρωμάτων ἕτερον, ἐνφ' τούτων τῶν ἰσως εἶδει νὰ συμβῇ. Ἀλλοτε πάλιν τὸ ἀμέριμον τοῦ τε ἥρωος αὐτοῦ καὶ τῶν περὶ αὐτὸν εἰς τὸ νὰ προβάλλωσιν ἐγκαίρως, καὶ ὡς δεῖ, τὰς ἐαυτῶν ἐκδουλεύσεις, ἀφῆκαν νὰ σαρώσῃ αὐτὰς τὸ ἀπηνές τοῦ χρόνου σάβηρον. Καὶ τὴν ἀλλοτρίαν ἐκφράζει ὁ σοφὸς λόγος διὰ τοῦ παροιμιώδους: ἂν δὲν ἴμιλῃς, σὲ θέπτουν; Ἡ ἱστορία τοῦ ἡμετέρου ἀγῶνος ἀγνωστὸν ἂν εἴρη τὸν Ὀμηρὸν τῆς βεβαίως καταδεδειγμένης εἶνε ὅτι δὲν εἴρη τὸν Θεουκιδῆ. Ἡμεῖς οὐτε Θεουκιδῆ, οὐτε Ὀμηρὸν προσώπων ζηλοῦμεν. Θέλομεν ἀπλῶς περιγράψαι σκοτεινὰς τινὰς καὶ ἀγνωστὰς τοῖς πολλοῖς εἰκόνας τῆς ἐπαναστάσεως, δυναμένας τὸ μὲν ν' ἀποτελέσωσι μικρὰν συμβολὴν εἰς τὴν μέλλουσαν ἱστορίαν τοῦ Ἄγῶνος, τὸ δὲ νὰ δώσωσιν ἀφορμὴν, ὅπως διεγεγῆθῃ γενικώτερον τὸ διαφέρον, ὥστε καὶ ἄλλοι νὰ μιμηθῶσιν ἡμᾶς ἐν τούτῳ. Σήμερον λαμβάνομεν ἠρωϊκὸν τι πρόσωπον, ἀγνωστὸν βεβαίως τοῖς πλείστοις, ἐκ τοῦ βίου τοῦ ὁποῖο ἐπιχειροῦμεν νὰ σκιαγραφήσωμεν μέρη τινά.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΖΙΡΑΛΗΣ

Ὁ ἥρωος ἡμῶν ἐγεννήθη ἐν Παλούμπα, τῷ ἱστορικῷ χωρίῳ τοῦ δήμου Ἡραίας ἐν Γορτυνίᾳ. Τὴν καταγωγὴν εἶχεν ἀλβανικὴν, ὡς αἱ πλείστα τῶν οικογενειῶν τοῦ χωρίου Παλούμπα. Ἡ οἰκονομία αὐτοῦ, ἡ τῶν Λιάκων, δὲν εἶνε ἀσχετος πρὸς τὴν τοῦ ἀρματωλοῦ τῆς Ἡπείρου Λιάκου, περὶ οὗ τὸ γνωστὸν: προσκίνα Ἀζάκο τὸν Πασᾶ κλπ. Τὸ ὄνομα Τζιραλῆς εἶνε, φαίνεται, πρόσθετον, ὅπερ ὅμως διετήρησε βραδύτερον ὡς κύριον αὐτοῦ ἐπιθετον. Ὁ Τζιραλῆς εἶχεν ἀδελφὸν προσβύτερον, πεισόντα πρὸ τοῦ φρουρίου τῆς Καρυταίνης τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τὴν 25 Μαρτίου 1821. Ὁ Τζιραλῆς διήλθε τὴν μικρὰν τοῦ ἡλικίαν, φαίνεται, ὅτι μὲν ἐν Ἐπτανήσῳ, ὅτι δὲ ἐν Ἀλαχῶ, διότι κατεγείνη γνῶσις ὑπερέτας σχετικῶς τῶν συγχωριτῶν του. Ἦν μετρίου καὶ λεπτοῦ ἀναστήματος, νοσηρονέστατος τὴν ὄψιν καὶ τρέφων παχυτάτην κάμην. Μεγίστην φροντίδα καὶ τέχνην ἐδείκνυεν, ἰδίως περὶ τὸν ὅπλιμον αὐτοῦ, κατὰ τὰς τότε κρατούσας ἰδίας. Ἐφῆρε τραχηλίαν ἐκ χρυσοῦ σφυρηλατημένην, με κομβία ἀργυρᾶ, χαίμαλι με τρίμουλις ὡσαύτως φουσεκλικὸν ἀργυροῦν· ἐπὶ δὲ τῶν γονάτων ζάβας ἐμμεγέθεις, ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν ἀστραγάλων λευκὴν φουσαπέλλαν καὶ τσαρούχια πλεκτά, ζῆρος καμπύλον μετὰ λαβῆς καὶ θήκης ἀργυρᾶς· δύο πιστόλια καὶ ὅπλον ἀνάλογον κατὰ τὴν ποιότητα καὶ τὴν τέχνην πρὸς τὸ ὅλον τῆς ἐνδυμασίας του· ἦν ἐν ἐνὶ λόγῳ ἐξ ἐκείνων... οὐς

ἀπεμάρθωμεν οἱ βελαδοφόροι ἡμεῖς νὰ βλέπωμεν.

Κατὰ τὴν ἐκρηξὴν τῆς ἐπαναστάσεως ὁ Τζιραλῆς ἦν 30 περίπου ἔτων, εἰς τὸ ἀνωθὸς τῆς ἡλικίας του. Ὅτε ὁ Κολοκοτρῶνης ἀπεβίβασθη ἐκ Ζακύνθου καὶ διηυθύνετο πρὸς τὴν Μάνην ἀγνωστος ἔτι, ὁ Τζιραλῆς καὶ ὁ Μούρτζινος συνήγαγον ὁ μὲν 37 ἀνδρας, ὁ δὲ 200 καὶ ἠκολούθησαν τὸν Κολοκοτρῶνην. Ἐκ τῆς Μάνης διεληθόντες πλῆσιον τῶν Καλαμῶν συνεπλάκησαν μετὰ τῶν Τούρκων, οὓς ἐτρέψαν εἰς φυγὴν, λαβόντες καὶ ἱκανὰ ἀπ' αὐτῶν λάφυρα· ἐκείθεν διηυθύνθησαν πρὸς τὴν Καρύταιναν. Ὁ Κολοκοτρῶνης συνείχετο νὰ λέγῃ εἰς τὸν Τζιραλῆν· ἀπῶσε καλὰ τὸν Μούρτζινο, διότι ἂν λείψῃ αὐτὸς, ψεύγουν τὰ κοράκια, ἐννοῶν δὲ αὐτοῦ τοῦ 200 Μανιάτου, οὓς εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Μούρτζινος. Ὁ Τζιραλῆς παρεύρηθη καὶ ἔλαβε μέρος ὡς ἐπληρηγῆς ἐν διαφόροις μάχαις καὶ συμπλοκαῖς, ὅλον ἐν ἀγίῳ Ἀθανασίῳ τῆς Καρυταίνης, ἐν Τρικώροις, Τριπόλει, Λάλα καὶ Λερβενικίῳ. Ἐὰν εἴπωμεν ὅτι ὁ Κολοκοτρῶνης ἐξετίμα καὶ ἠγάπα αὐτόν, ἴσως διατρέχοντες κίνδυνον νὰ μὴ εἴπωμεν σχεδὸν οὐδὲν, ἀφοῦ ἡ φράσις αὕτη κατήνηται κοινὸς τύπος, δι' οὗ οἱ ἱστοροῦντες νομίζουσιν ὅτι ὑφίστανται τὸν ἑαυτόν ἥρωα. Διὰ τὸν Τζιραλῆν ὅμως ὁ τοιοῦτος ἔπαινος οὐδὲν ἔχει τὸ ὑπερβολικόν. Λεπτομερείας περὶ τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ ὀλιγίστως δυνάμεθα δυστυχῶς νὰ γινώσκωμεν, ταῦτα ὅμως ἐξ ἀσφαλῶς πηγῆς, καθόσον ζῶσαν ἐστὶ αὐτόπται μάρτυρες τῶν σκηνῶν ἐκείνων, καθ' ἃς ὁ Τζιραλῆς ἠδραράχθη.

Οἱ κοσμημάτων τῆς Γορτυνίας ἦσαν ποτὲ συνηγμένοι ἐν Δημητσάνῃ καὶ διένεμον τὰς προσόδους τῆς ἐπαρχίας· ἐν τῷ μεταξύ καταφθάνει καὶ ὁ Τζιραλῆς ὁ ἀρχηγὸς τῶν κοσμηματῶδων Ντεληγιάννης ζητεῖ ν' ἀποπέμψῃ τὸν Τζιραλῆν, λέγων αὐτῷ: φύγε ἀπ' εἰδῶ, βρε τραχηλίη, ὅπερ ἦν ἐπιθετον ἀποδοδόμενον εἰς τοὺς σκύλους· ὁ Τζιραλῆς δὲν χάνει καιρὸν, ζιφουλκεῖ καὶ ὄρμη κατὰ τῶν συνηγοριμένων· γενικὴ φυγὴ πάντων διὰ θυρῶν αἱ παραθύρων, ὥς οὐ ὁ Τζιραλῆς ἔμεινε κύριος τοῦ πεδίου. Τὸ περιστατικὸν τοῦτο ἐγένετο ἀφορμὴ μίσους μετὰ τῶν Τζιραλῆ καὶ Ντεληγιάννη. Οἱ τελευταῖοι λοιπὸν μένεα πεινόντες συνήθισαν ἐν τινὶ τοποθεσίᾳ γνωστῇ καὶ νῦν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀναζήρι πενήτηκοντα περίπου ἀνδρας, καὶ διηυθύνοντο κατὰ τοῦ Τζιραλῆ εὐρισκομένου ἐν τῷ χωρίῳ Λαγαδί, εἰς δύο ὠρῶν ἀπόστασιν ὁ Τζιραλῆς ἐγκαίρως εἰδοποιηθεὶς ἀντεπέστηλθε, συμπλοκῆ δὲ ζωρὰ ἐπληροποιήθη, καθ' ἣν οἱ ἐπιτεθέντες ἐτραπήσαν εἰς φυγὴν, ἀφέντες πέντε αἰχμαλώτους, ἐν οἷς καὶ τὸν Καραβόγιαννην ἢ Ἰωάννην Θεοφιλοπούλου ὄντα ἐπὶ κεφαλῆς· ὁ Τζιραλῆς ἐφούλακισε τοὺς αἰχμαλώτους, ἀλλ' ὁ φύλαξ αὐτῶν Πανουριᾶς ἐφυγάδευεν αὐτοὺς λάθρᾳ.

Μετὰ τινὰ καιρὸν ἕτερον σῶμα ἐξ 800 περίπου ὀπλοφόρων, ὑπὸ τὴν ὄδηγιαν τοῦ Δημητρίου Ντεληγιάννη συγκροτηθὲν ἐν Ἀκόβῃ, διηυθύνετο πρὸς τὸ χωρίον Πα-

λούμπα, ὅπως πολιορκήσῃ αὐτό. Οἱ Παλούμπαῖοι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην εὐρίσκοντο ὑπὸ τὸν Πλαπούταν ἱερατοπέδου μὲνοι ἐν Γαστούνη, ὥστε ἐν τῷ χωρίῳ Παλούμπα δὲν ἔμενον ἢ αἱ γυναῖκες, καὶ ὁ Τζιραλῆς μετὰ 10-15 ἀνδρῶν. Ὅτε λοιπὸν γυνὴ τις ἀνήγγειλε τὴν προσέγγισιν τοῦ πυκνοῦ σώματος, ἦτο πρωῖα, ὁ δὲ Τζιραλῆς μόλις ἐγερθεὶς τοῦ ὕπνου κατελήθη ὅπως ἀπροσδοκῆτος· πλὴν δὲν ἀπέλεσε τὴν συνήθη αὐτοῦ ψυχραιμίαν. Στέλλει πᾶσα ραυτὰ γυναῖκα νὰ εἰδοποιήσῃ τοὺς δύο ἱκανῶς ἀλλήλων ἀπέχοντες μαγαλάδες τοῦ χωρίου· διατάσσει δὲ νὰ συγκεντρωθῶσιν ὅσαι αἱ γυναῖκες καὶ νὰ ὀχυρωθῶσιν ἐντὸς δύο οἰκιῶν· αὐτὸς δὲ μὲ τὸ εὐάριθμον αὐτοῦ στῖφος καὶ γυναῖκας τινὰς κλείεται ἀσφαλῶς ἐν τῇ οἰκίᾳ του, ἥτις, εἰς τὸ ἄκρον τοῦ χωρίου κειμένη, ἀπειλεῖ τὸ προπύργιον οὕτως εἰπεῖν τοῦ χωρίου, καὶ τὸ κύριον σημεῖον τῆς προσόδου τῶν ἐπιτιθεμένων. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἤρξατο πρόχειρος ὀχυρωματικὴ ἐργασία. Τὸ μεταξὺ τοίχων καὶ στῆγης διάστημα μετεβλήθη εἰς πολυμίστρα, ἐνθα ἐτάχθη ὁ Τζιραλῆς μετὰ τῶν ὀλίγων ὀπαδῶν του· αἱ δὲ γυναῖκες κάτωθεν ἐπλήρουν ταχέως τὰ ὄπλα, ἢ παρείχον τοῖς πολεμοῦσι πᾶσαν ἄλλην ἀναγκαίαν συνδρομὴν. Οὕτως ἤρξατο κρατερός ἀγὼν, καθ' ὃν πολυάριθμοι μὲν ἦσαν οἱ ἐπιτιθέμενοι, ὀλιγίστοι δὲ καὶ γυναῖκες τὸ πλείστον οἱ ἐντὸς τῆς οἰκίας ἀμυνόμενοι. Ὁ ἀγὼν διήρκεσε μέχρι μεσημβρίας ἀκαταπαύστως. Μετὰ μεσημβρίαν οἱ πολιορκουόμενοι ἀπεσύρθησαν ὀλίγον· τοῦτο δ' ἔδωκε καιρὸν εἰς τὸν Τζιραλῆν νὰ ἐξέλθῃ τῆς οἰκίας μετὰ τῶν ὀλίγων τοῦ ὀπαδῶν καὶ νὰ ἐπιχειρήσῃ πόλεμον ἐκ τοῦ συστάδην. Ἐκλίεως λίθον ἐμμεγέθη καὶ ὅπισθεν αὐτοῦ ταχθεὶς ἐμάχετο ἀτρόμητος ἐπὶ ἱκανὴν ὄψιν ἀποκορώνον τοὺς ἐπιτιθεμένους. Τέλος, Σπαθανῶς τις, Πηλουμακίος, συγγενὴς μάλιστα τοῦ Τζιραλῆ, γινώσκων καλῶς τὰ μέρη, ὄδηγεῖ ὡς ἄλλος Ἐφιάλτης δεκάδα περίπου τῶν ἐχθρῶν, οὕτως ὥστε κατελαβὸν ἀπροσδοκῆτως τὰ νῶτα τοῦ Τζιραλῆ, ὅστις μὴ δυνάμενος νὰ ἐξαρκῆθῃ, ἔπεισε βληθεὶς ὑπὸ σφαιρᾶς προδοτικῆς. Ὡς εἶδον τοῦτο μακρόθεν, αἱ γυναῖκες ἤρξαντο γοερῶς κραυγάζουσαι, ἡ δὲ νεαρὸτάτη σύζυγος τοῦ Τζιραλῆ διασχίσασα τοὺς φρουρῶνας τὴν θύραν τῆς οἰκίας, σπεύδει εἰς τὸ μέρος, ἐνθα ἔπρασεν ὁ ἀγαπητός αὐτῆς σύζυγος μετ' αὐτῆς ὄρωνε καὶ ἕτερα γυνὴ συγγενὴς τοῦ Τζιραλῆ. Ἀμφότεραι φθάσαναι ἐπὶ τοῦ ἀπαισίου τόπου, ἐν μέσῳ βροχῆς σφαιρῶν, εὐρίσκουσι τὸν προσφιλεῖ αὐτῶν κατὰ γῆς σφίγγοντα εἰσέτι τὸ ὄπλον, καὶ ἀπορρέγοντα ἀφροῦς μεθ' αἰματος. Τὸ θέαμα ἦν σπαραξικάρδιον· ἡ τρυφερὰ σύζυγος τοῦ φονευθέντος ἐν στιγμῇ παραφορᾶς ἀνασπᾷ τὸ ξίφος τούτου, καὶ ἐμπήγει αὐτὸ εἰς τὴν κοιλίαν τῆς· ἡ δ' ἕτερα γυνή, ἥτις ἐκράτει ἀνα χεῖρας καὶ μικρὸν παιδίον, τὸ ἐπιζῶντα ἐπὶ αὐτῷ πτην μάρτυρ τῆς σκηνῆς ταύτης, τρέπεται εἰς φυγὴν πρὸ τῶν προσεγγιζόντων ἐχθρῶν. Οὕτοι τέλος προσελθόντες, ἀφοῦ ἐβεβαίωθησαν περὶ τοῦ Τζιραλῆ, ἐπέστρεψαν εἰς

τὰ ἴδια. Τινὲς ὅμως τούτων κακοβούλων καὶ ἐν ἀγνοίᾳ βεβαίως τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν ὑπολειφθέντων, ἐκίχουσαν τὸν ἡδὲ ἐκπνεύοντα Τζιραλῆν ἀπὸ δὲ τῆς παρὰ τὸ πλευρὸν αὐτοῦ πεσοῦσης ὡραίας γυναῖκος ἀφαιρέσαντες τὴν κόμην καὶ τὰ περὶ τὸν λαιμὸν καὶ τὸ στήθος φλωρία, ἀτίνα ὡς νεύουμος ἔφερον, ἀπέθλων. Ἡ γυνὴ ἐν τούτοις ἐπέζησεν εὐτυχῶς, διότι τὰ ἐντόσθια δὲν ἐξήλθον, ἱατρός δὲ ἐγκαίρως προσέειρε τὴν πληγὴν.

Τοιοῦτον τὸ τραγικὸν τέλος τοῦ ἥρωος Τζιραλῆ, περὶ οὐ πολλὰ εἶδει νὰ διηγηθῆται ἡ ἱστορία, ἐὰν μὴ ὁ χρόνος ἔρριπτε καὶ ἐπ' αὐτὸν ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων τῆς λήθης τὸν πέπλον.

Ἐν τούτοις ὑπάρχουσι ἐπὶ αὐτόπται μάρτυρες τῶν τοῦ ἀγῶνος πραγμάτων. Καθῆκον λοιπὸν ἐπιβάλλεται πρὶν ἢ καὶ ἡ πηγὴ αὕτη ἐκλιπῇ, νὰ συναγγάγωμεν τὰ ἀπομνημονεύματα αὐτῶν, ἵνα οὕτως ἐναποταμειθῇ τοῦλάχιστον ἡ ὕλη, δι' ἧς μέλλον τις Θεουκιδῆς θέλει ἐπιτελεῖσαι τὸ ἔργον αὐτοῦ.

ΗΓΙΑΣ ΔΙΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Πρώτιστον αὐτῆς καθῆκον θεωρεῖ ἡ Ἑβδομάς νὰ ἐκφράσῃ εὐχαριστίας πρὸς πάντας τοὺς αὐθορμήτως ἀναλαβόντας νὰ συνετέλεσαν εἰς τὴν εὐρυτέραν αὐτῆς διάδοσιν. Αἱ εὐμενεῖς ἐπιστολαὶ, ἃς ἐπὶ τῇ πρώτῃ τοῦ ἔτους ἐλάθουσαν οὐ μόνον ἐκ τῆς ἡμέτερας πόλεως καὶ τῶν ἱσαρχιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων ἀπωτάτων τοῦ ἐλληνισμοῦ ἀκρῶν, ἐνθαρρύνουσι τὴν διεύθυνσιν τῆς Ἑβδομάδος καὶ νέας διδούσιν αὐτῇ δυνάμεις πρὸς βελτιώσιν τοῦ ἔργου τῆς.

Αἱ ὀλίγαι αὐταὶ λέξεις ἔστωσαν ἰδιαίτερον πρὸς ἕνα ἕκαστον εὐχαριστήριον.

Ἐπίσης εὐχαριστοῦμεν τὰς συναδέλφους πάσας, αἵτινες καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἔτος δὲν ἔπαυσαν συντρέχουσαι τὴν Ἑβδομάδα διὰ τῆς ἐγκαίρου προαγγελίας τῶν ἐν αὐτῇ δημοσιουμένων ἔργων. Καὶ τὴν ἐξαίρετικὴν ταύτην εὐμενίαν τῶν συναδέλφων, πρὸς ἃς πολλὰκις ἐν τούτοις διεσπόμεν ἐπὶ ζητημάτων διαφόρων, θεωροῦμεν ὡς τεκμήριον ἰδιαίτερας ἐκτιμήσεως, ἐφ' ᾧ καὶ ἐναθρονομεθα.

Δύο δῶρων ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτι πρέπει βεβαίως νὰ μνημονεύσωμεν, διότι ταῦτα εἶνε δείγματα φιλοπατρίας καὶ εὐγνωμοσύνης ἀρετῶν, δι' ἃς καίποτε διεκρίθησαν οἱ μακρὰν τῆς πατρίδος ὁμογενεῖς.

Εἰς τούτων ὁ ἐν Λονδίῳ κ. Στεφάνοβιχ δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὸν αὐτόθι ἀντιπρόσωπον τῆς Ἑλλάδος ἐδήλωσεν αὐτῷ, ὅτι ἀναλαμβάνει ἰδίως δαπάναις τὴν ἰδρῶσιν ἀνδριάντος τῷ μεγάλῳ ποιητῇ καὶ φιλέλληνι λόρδῳ Βύρβανι, ἐν τινὶ τῶν Ἀθηνῶν πλατείᾳ. Οὕτω, μετὰ τὸ ἠρωϊκὸν Μεσολόγγιον, ὅπερ ὑπερηφάνως ἐπιδεικνύει, χᾶ-

ρις εἰς τὸν ἐνταῦθα φερόμενον σύλλογον, τὸν ἀνδριάντα τοῦ ποιητοῦ τοῦ διεληθόντος ἐκεῖ τὰς τελευταίας καὶ ἐνδοξότερας ἡμέρας του, καὶ αἱ Ἀθηναίαι, ἡδὲ κοσμοῦμεναι διὰ τῆς δωρεᾶς τοῦ κ. Στεφάνοβιχ, θὰ δύνανται νὰ λέγωσιν εἰς τὸν διερχόμενον ξένον, πόσον οἱ υἱοὶ τῆς Ἑλλάδος τιμᾶσι τοὺς ἀγαπήσαντας αὐτὴν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς θανάτων.

Τὰ δὲ τέκνα ἡμῶν ὅσα ἔχουσιν ἐν παράπρον ὀλιγώτερον κατὰ τῆς ἀμνημοσύνης τῶν πατέρων τῶν. Διότι... πόσους ἀκόμη λησμονοῦμεν!

Ἄνοιγομεν μικρὰν παρένθεσιν διὰ νὰ ὑψώσωμεν φωνῆν συμπαθείας ὑπὲρ ἑτέρου ἀνδριάντος, κατασκευασθέντος πρὸ πολλοῦ, ἀλλὰ—ὡς ἄλλος Φιλοκλήτης ἐν Ἀθῆναις θὰ εἰπῶσι τινες—ἀπομνημονεύσας ὑπὸ τῶν συγχρόνων Ἑλλήνων καὶ καθαιρηθέντος ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ. Τὴν ἠθέλωμεν τὸν Γλαδστανῶν; Φιλέλληνα; Ἡ ἱστορία θὰ κρίνῃ μίαν ἡμέραν τὴν ἴση καὶ τὴν ἴσην ἢ εἶνε. Εἰς ἡμᾶς ὅμως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μεταβάλλωμεν καθ' ἕκαστην γνώμας. Ἀς τῷ παραχωρήσωμεν πέντε πῆγχαν τόπον ἐν τινὶ κήπῳ καὶ ἃς σημειώσωμεν ἐν ταῖς Καλὲνδαις τὴν ἀναστήλωσιν τοῦ ἀνδριάντος του. Ἄς μὴ γίνῃ πολὺς λόγος, καὶ τούτο ἀρκεῖ.

Διότι ἄλλως τρέχοντες τὸν κίνδυνον νὰ ἴδωμεν αὐτὸν διακόμην ἐκ τοῦ Πολυτεχνεῖου δι' ἑλλειψιν χώρου, καὶ μὴ ἔχοντα, ἕνα τῶς πρωθυπουργὸν τῆς Ἀγγλίας, ἕνα εὐεργετὴν ὅπως δῆποτε τῆς Ἑλλάδος, μὴ ἔχοντα παῦ τὴν κεφαλὴν κλίνας.

Ἡ δευτέρα ἐπὶ τῷ νέῳ ἔτι, εἴπομεν, ἐθνικὴ δωρεὰ εἶνε ἡ τῆς ἐν Λονδίῳ ἑπίσης διαμενοῦσης κ. Εὐφροσύνης Κασσαβέτης καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς, παραχωρησάντων ἡμῖν ἀπειρῶν, πρὸς ἴδρῶσιν Γεωργικῆς σχολῆς.

Δὲν εἶνε μόνον ἡμερομηνία, ἀλλ' εἶνε καὶ πρακτικωτάτη ἡ δωρεὰ αὕτη. Ἐν ἐποχῇ, καθ' ἣν ὁ τύπος κόπτεται διὰ τὰς δεκατίσους τὸν πληθυσμὸν τοῦ Κράτους μεταναστεύσεις, μὲν δὲ ζητεῖται τὸ μέσον, δι' οὗ θὰ κωλυθῶσιν αἱ γεωργικαὶ τῆς Λακωνίας τάξεις νὰ ἐγκαταλίπωσι τὴν καλὴν τῶν πατρίδα καὶ νὰ μὴ προκρίνωσι ταύτης τὴν πλουτοδοτικὴν μὲν λεγομένην, ἀλλ' ἀφιλόξενον τῆς Ἀμερικῆς χώραν· ἐν ἐποχῇ καθ' ἣν ἐν ταῖς στατιστικαῖς παρατηρούμεν ὀσμῆραις μειουμένων τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν Ἑλλάδι γεωργῶν, τῶν ἐπωφελεστέρων τῇ πατρίδι βραχιόνων ἐν ἐποχῇ, τέλος, καθ' ἣν τὸ μέγιστον μέρος τοῦ ἐν Ἑλλάδι καταναλισκόμενου σίτου ἔρχεται ἡμῖν ἐξωθεν ἀντὶ ἀδρῶν δαπανῶν, ἐνφ' ἡ Θεσσαλία καὶ μόνη θὰ ἴδῃται νὰ διαθρήσῃ ὀλοκλήρῳ τὴν Ἑλλάδα, δωρεὰ, ὡς ἡ τῆς οἰκονομίας Κασσαβέτης, δικαίως δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἐθνικὴ εὐεργεσία, διότι ἐκτός τοῦ ὄγκου αὐτῆς περιέχει καὶ ἠθικὸν διδάγμα, καὶ σκοπὸν προφρονῶς φι-

λόστοργον. Ὅν εἶθε καὶ ἄλλοι πλοῦσοι ἐν χρήμασι καὶ αἰσθημασιν ἐξίσου νὰ ἐξυπηρέτου.

Ἄλλ' ἂν οἱ ἐκτός τῆς Ἑλλάδος τόσον ὠραία παρέχουσιν ἡμῖν δείγματα τῶν πρὸς τὴν πατρίδα αἰσθημάτων τῶν, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς οἱ ἐν αὐτῇ ζῶντες νὰ ἐπιδεικνύωμεν ἐκάστοτε ἐφάμιλλον πρὸς τὸν ὄγκον καὶ τὴν αἰσθηματικότητα. Ἡ διαθήκη τοῦ μακαρίτου Παυλοπούλου, ὅστις παρέσχε τῷ Ἑθνικῷ ἡμῶν Πανεπιστημίῳ τὰ μέσα νὰ χειραφετηθῇ ἀπὸ πάσης ὑπόπτου ἐτεροεπίδοσης ἐπιπείρας, δὲν ἐλησμονήθη εἰσέτι οὐδὲ θὰ λησμονήθῃ βεβαίως ποτέ. Τὸ δὲ παράδειγμα τοῦ κ. Κυργουσίου, ἀγωνιζομένου ἀπὸ τινος ἵνα σώσῃ τὸν ἱερὸν διὰ πάντα Ἑλληνα τόπον, ὃν ἐκλίετο ὁ Ἄνδρουτος διὰ τοῦ ἠρωϊσμοῦ του καὶ ὑμνησεν ἡ ἀρενωπὴ καὶ ἐλληνικωτάτη τοῦ Ζαλοκώστα Μούσα, πείθει ἕκαστον ὅτι, ἐν παρὰ τοῖς πολλοῖς βασιλευσὶν ἢ ἀχαριστίᾳ καὶ ἡ λήθη, ὑπάρχουσιν ὅμως καὶ ὀλίγοι γινόμενοι αἵτιοι τῆς συγχωρήσεως τῶν ἀμαρτωλῶν.

Ὁμολογοῦμενος ἡ ἔκθεσις, τὴν ὁποῖαν συνέστεισε τὸ Καλλιτεχνικὸν τμήμα τοῦ φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρρασσῶν, δὲν ἐστὶ ἄλλο ἔργο ἐπὶ πλείους ἐπιτυχίας. Ἀλλὰ τὸ δύσκολον ἔργον εἶνε πρωτοφανὲς ἐπὶ παρ' ἡμῖν, καὶ εἶνε βεβαίως τολμηρὸν νὰ ἀξιοτιμῆσιν ἐντὸς δέκα ἡμερῶν ν' ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς ἐκθεσὶν παρομοίαν πρὸς τὸ Salon τῶν Παρισίων. Τὰ ἐκτεθέντα ἔργα εἶνε ὀλίγα ἔτι, ἀλλ' εἶνε σχετικῶς ἐλεγκτὰ, καὶ ἐλπίζεται εἰς ταχέως θέλωσι πληθυνθῆ, ὥστε ὅλα ὁμοῦ ν' ἀποτελέσωσιν εὐπρεπὴ καὶ ἀξιόθεατον πινακοθήκην. παρέχουσιν ἀκριβῆ εἰκόνα τῆς παρ' ἡμῖν καλλιτεχνικῆς κινήσεως καὶ ζωῆς. Τότε καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἐκφέρει τὰς ἐντυπώσεις μας περὶ ἕνος ἕκαστου ἰδίου ἔργου καὶ περὶ τῆς ὅλης ἐκθέσεως. Δικαιούμεθα ὅμως ἐκ τῶν προτέρων νὰ εἴπωμεν ὅτι οἱ μεμψιμοῖροι ἐκείνοι, οἵτινες ἐξ ἐπαγγέλματος ἐπιτιθεταὶ κατὰ παρομοίων ἔργων ἄμα τῇ ἐνάρξει αὐτῶν, βεβαίως οὐδ' ἐπὶ φιλοσοφίᾳ πρὸς τὸν ἐπιδικώμενον σκοπὸν διακρίνονται, ἀλλ' οὐδὲ καὶ ἐπιζήμιοι εἶνε τὸ παράπαν. Ἄν ἡ ἔκθεσις τοῦ Παρρασσῶν ναυαγήσῃ ἢ ἐπιτύχῃ, τοῦτο γενήσεται καὶ ἀνευ αὐτῶν.

Καὶ πρὶν ἢ συμπληρώσωμεν τὴν ἀναγραφὴν τῶν ἔργων τῆς Ἑβδομάδος ταύτης, ἡ Καλλιτεχνικὴ ἔκθεσις τοῦ Παρρασσῶν, ὑπὲρ τῆς εὐδωρίας τῆς ὁποίας τόσον ἐργάζεται ὁ γραμματεὺς αὐτῆς κ. Ἰωάννης Πολέμης, ἀναμνησκῆται ἡμῖν ἄλλην ιδιότητα τοῦ συμπαθοῦς ἡμῶν συνεργάτου, τὴν ποιητικὴν, ἥτις ἐντὸς μικροῦ θέλει παράσχει εἰς τὸ κοινὸν τοὺς προκαίρου προαγγελθέντας Χειμαρῶνθους του. Περὶ τῆς ἀξίας τῶν ἔργων τούτων δὲν ἐπιτρέπεται ἡμῖν οὐδὲ λέξιν νὰ προσθέσωμεν. Ὁ τρυφερός καὶ αἰσθηματικώτατος ποιητὴς εἶνε γνωστότατος τοῖς ἀναγνώστῳ ἡμῶν.

Ο ΠΡΟΔΟΤΗΣ ΤΟΥ ΓΟΡΔΩΝΟΣ

(Ιστορική σελίς)

Ο Φαραζ πασαζ εἶχεν ἰδεῖ τὸ πρῶτον αὐτὴν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μικρὸν μετὰ τὸν βομβαρδισμόν τῆς πόλεως, ἐν τινὶ χορῷ, ὃν οἱ ἀγγλοὶ ἀξίωματικοὶ εἶδον εἰς τοὺς αἰγυπτίους ἀξιώματικούς. Ἦτο δ' ἑρωμένη πλουσίῳ ἀγγλοῦ λοχαγοῦ καὶ ἠκολούθει αὐτὸν εἰς πάσας τὰς ἐξοστρατείας.

Ἐφαινετο Ρωσὶς, ἀλλ' ἦτο Ἑβραία καὶ ἐκαλεῖτο Βάνδα. Ἦτο πολὺ, παραπολύ, ὀλεθρίως, ὠραία. Ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης ὁ Φαραζ πασαζ δὲν εἶδεν αὐτὴν πλέον.

Εἶτα διατάχθη νὰ μεταβῆ μετὰ τοῦ ὑπ' αὐτὸν τάγματός εἰς Σουδάν κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, καὶ εἰδέης νὰ ἀναχωρήσῃ. Ἄλλ' ἡ εἰκὼν τῆς Βάνδας τὸν ἠκολούθει, καθιστώσα αὐτῷ ἀλγείνας τὰς πνιγρὰς ἡμέρας τῆς πορείας καὶ μὴ ἀφίνουσα αὐτὸν νὰ κοιμηθῆ κατὰ τὰς αἰθρίας καὶ κυανῆς νύκτας τῆς ἐρήμου.

Ἐχον παρελθεῖ ἕξ μῆνες, ἀφ' ἧς ἡμέρας εἰσῆλθεν εἰς Χαρτούμ, ὅπου ἔμεινε διατελλῶν ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Γόρδωνος πασαζ.

Ἡμέραν τινὰ, διερχόμενος ἐπιππος, μετὰ μεσημέριαν, τὰς ἐρήμους ὁδοὺς τῆς πολιορκουμένης πόλεως, εἶδεν ἐν ἀνοικτῷ παραθύρῳ εὐρωπαϊαν, καπνίζουσαν τουρκικὸν τσιμπούκιον. Ὁ Φαραζ ἀνεγνώρισε τὴν Βάνδαν, ἧτις, ρεμβώδης καὶ σύνορφος, ἐβλεπεν ἀτενῶς τὰ εὐώδη τοῦ καπνοῦ νεφύδρια ἐξαφανιζόμενα ἐν τῷ ἀέρι. Ὁ νέος ἀξίωματικὸς ἀνωρθώθη ἐπὶ τῶν ἀναβολέων, ἔλαβε τὴν χεῖρα τῆς νεάνιδος καὶ ἀπέθετο ἐπ' αὐτῆς θερμὸν φιλίημα. Ἡ Βάνδα τὸν ἀνεγνώρισε.

— Εἰσθε ὑμεῖς, Φαραζ πασαζ;

— Ἐγώ, ὁ δουλὸς σας.

— Ἀκριβῶς τὴν στιγμὴν ταύτην σὰς ἐσυλλογιζομένη. Ὅποια διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἑορτῶν τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν ἀνῶν αὐτῆς τῆς Χαρτούμ!

— Ὅπου εἰσθε σεῖς, ἐκεῖ δι' ἐμὲ εἶνε ὁ παράδεισος, ἀπήντησεν ὁ Φαραζ πασαζ ἑρωτοτρόπως. Ἡ Βάνδα ἐμείδισεν, εἰσηγάγεν αὐτὸν ἐν τῇ οἰκίᾳ, θελήσασα νὰ τῷ προσφέρῃ τὸ τέιον, πρὶν ἢ ἐπιστρέψῃ ὁ ἐραστής τῆς. Ὁ νέος ἐνόμιζεν ὅτι ἐβλεπεν ὄνειρον. Ἦτο αὐτῇ, αὐτῇ ἐκείνῃ ἡ Βάνδα, ἧτις τὸν μεταχειρίζετο ὡς φίλον, τῷ ἐξωμολογεῖτο τὰς λύπας τῆς, ἔλεγεν αὐτῷ ὅτι εἶχε βαρυνθῆ τὴν πολιορκίαν ἐκείνην, τὴν ἀτελεύτητον, καὶ τὸν γέροντα ἀγγλὸν λοχαγόν; Ἄ! τὸ ὄνειρόν του ἠδύνατο νὰ πραγματοποιηθῆ!... Νὰ τὴν βλέπῃ... νὰ ἀγαπηθῆ ὑπ' αὐτῆς... τίς οἶδε;

— Δὲν ἀγνοεῖτε, Φαραζ, ὅτι δὲν δύναμαι νὰ ἤμαι ἰδικῆ σας!

Ἄλλ' ὁ Φαραζ δὲν ἀπεθαρρύνετο, καὶ ἐπανήρχετο εἰς αὐτὴν καθ' ἐκείνην, καὶ πάντοτε αὐτῇ τὸν ὑπεδέχετο καλῶς, ἀλλὰ καὶ πάντοτε ἀπεκρίνετο ψυχρῶς!

— Τὸ ἤξεύρετε, δὲν δύναμαι νὰ σὰς ἀγαπήσω!

Καὶ ὅμως, ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν ὁ νέος

ἐβίβασεν αὐτὴν θερμότερον τοῦ συνήθους, ἐρωτῶν περὶ τοῦ αἰτίου τῆς λύπης τῆς, ἡ Βάνδα δὲν τῷ ἀπάντησεν, καὶ ἐξωλομογήθη αὐτῷ ὅτι ὡς ἔμαθεν ἐν τῷ στρατοπέδῳ τῶν πολιορκητῶν ἦσαν ὁ πατήρ καὶ ὁ ἀδελφός τῆς. Ὁ Φαραζ ἐξεπλάγη λίαν ἐπὶ τούτῳ καὶ ἠθέλησε νὰ μάθῃ πλεῖστα, ἀλλ' ἡ Βάνδα ὑπῆρξεν ἀκαμπτος, ἀφινεν αὐτὸν νὰ τὴν ἀσπαζήται, ἀλλ' οὐδὲν τῷ εἶπε. Ἀπὸ τῆς ἐσπέρας ἐκείνης αἱ συνομιλίαι ἐγένοντο οικειότεραι, ἠδύτεραι. Ἡ Βάνδα κατέστη τρυφερά, θωπευτικῆ. Δὲν ἀπόβηκε πλέον τὸν νέον ἐραστήν, ἀλλ' ἐκουσίως ἐστήριξε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους τῆς, ὡς βρέφος.

Ἐσπέραν τινὰ, ἐνῶ ὁ νέος περιεβαλλε τὴν ὀσφύν τῆς διὰ τοῦ βραχιόνος του, ἡ νεάνις ἐψιθύριεν αὐτῷ ἠδέως εἰς τὸ οὖς:

— Φαραζ, ἐπιθυμῶ νὰ ἰδῶ τοὺς συγγενεῖς μου.

— Καὶ τί! σκέπτεσθε νὰ ἐξέλθητε τῆς πόλεως;

— Ὅχι· τοῦτο εἶνε ἀδύνατον· ἀλλὰ σεῖς δύνασθε νὰ εἰσαγάγητε αὐτούς.

Ὁ Φαραζ ἐρήρησε.

— Βάνδα, ἀγνοεῖτε ὅτι αὐτὰ τὰ ὅποια λέγετε εἶνε προδοσία;

— Προδοσία τὸ νὰ εἰσαγάγητε δύο ἀνθρώπους!

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ὁ Φαραζ ἀντίστη καθ' ὅλον τὸν γοητεῖόν τῆς Βάνδας, ἧτις τὸν ἐστενοχῶρει ὅπως ἀποσπᾶσθ αὐτῷ τὴν ὑπόσχεσιν, ἀλλ' ἡ σκέψις τὸν ἐθασκίνας ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Πῶς ἠδύνατο νὰ ἀνθεῖξῃ περισσότερον εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς γυναικὸς, ἢ ἐλάτρευε καὶ ἡς ἀνευ ἦτο ἀδύνατον αὐτῷ νὰ ζήσῃ;

Ἐπὶ τέλους, ἡμέραν τινὰ ἡ Βάνδα ἠρνήθη νὰ τὸν δεχθῆ. Αὐτὸς ἐπέμενε ὅπως τὴν ἴδῃ, ἀλλ' ἐκείνη τῷ ἐμνήσε νὰ μὴ ἐπανέλθῃ πλέον. Τότε ὁ Φαραζ, τεταφλωμένος, μεθύων ἐξ ἐπιθυμίας, ἐνόησεν ὅτι ὤφειλε νὰ ἐνδόσῃ καὶ παραβιάσας τὴν διαταγὴν ἐδραμεν εἰς τὸν κοιτώνα, ὅπου ἡ Βάνδα ἦτο κατακεκλιμένη.

Συνεβιβάσθησαν ἀμέσως. Τὴν ἐπιούσαν, κατὰ τὸ μεσονύκτιον, λέμβος θὰ ἀπεβίβαζεν εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ Φαραζ πασαζ φρουρούμενην πόλιν τὸν πατέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν τῆς Βάνδας, ὅτινες, ἀφοῦ ἤθελον τὴν ἐπισκεφθῆ εἰς τὰ μέγαρά τῆς καὶ μείνει μετ' αὐτῆς μίαν ἡμέραν μόνον, θὰ ἀνεχώρουν αὐθις διὰ τῆς αὐτῆς λέμβου. Τὸ ὑπόλοιπον τῆς νυκτὸς θ' ἀπεροῦτο εἰς τὸν ἔρωτα τοῦ Φαραζ καὶ τῆς Βάνδας.

Ἄλλὰ πῶς θὰ εἰδοποιούνητο περὶ τούτου οἱ δύο στρατιῶται τοῦ Ὀσμάν Δίγματος; Τοῦτο ἦτο τὸ μυστικὸν τῆς Βάνδας.

Τὴν ἐπομένην νύκτα, ὁ Φαραζ πασαζ περιέμενε ἐν τινὶ τῶν παροχθίων προμαχῶνων τὴν ἐχθρικὴν λέμβον. Ὁ πατήρ καὶ ὁ ἀδελφός τῆς Βάνδας ἐμέλλον νὰ φθάσωσιν ἐντὸς ὀλίγου, θὰ ἀπεβιβάζοντο ἐν μέσῳ τοῦ καλαμῶνος, θὰ ἀντήλλασον τὸ σύνθημα μετὰ τοῦ σκοποῦ, καὶ τὰ λοιπὰ θὰ ἐξτελοῦντο ἀκωλύτως.

Ἡ νύξ ἦτο σκοτεινότη, ὁ δὲ οὐρανὸς ἐκαλύπτετο ὑπὸ πικνῶν νεφῶν. Ὑπὸ τὸν προμαχῶνα ἔφρσε ψιθυρίζων ὁ Νεῖλος εὐρύς,

ἐν τῷ μέρος ἐκείνῳ, ὅσον λίμνη. Ὁ Φαραζ ἀνυπομονῶν ἔκρουε τὸ ἔδαφος διὰ τοῦ ποδός. Ἐβλεπεν ἐν τῷ σκότει τὸν κοιτώνα τῆς Βάνδας φωτιζόμενον ἀσθενῶς, πλήρη μεθυστικῶν ἀρωμάτων, καὶ εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ τὴν κλίνην, καὶ ὠνεῖροπόλει φιλήματα καὶ στεναγμούς.

Ἄφνης ὑπόκωφος θόρυβος ἀνερχόμενος ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνεκάλεσεν αὐτὸν εἰς τὴν πραγματικότητα. Ἐκλινεν ἐντὸς τοῦ προμαχῶνος, ἐθύβισε τὸ βλέμμα εἰς τὰ σκότη, ἀλλ' οὐδὲν ἠδύνηθη νὰ διακρίνῃ. Ἄλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἡ σελὴν ἐξελθούσα ὄπισθεν μέλανος νέφους ἐπλήρωσε φωτὸς τὰ περίε. Ὁ Φαραζ πασαζ ἐμείνε ὡσεὶ κεραυνόπληκτος, διεσταλμένους ἔχων τοὺς ὀφθαλμούς καὶ τὰς χεῖρας εἰς τὴν κόμην.

Ἄσας ὁ ποταμός, ἀπὸ τοῦ κυανοῦ Νεῖλου ἄχρι τοῦ λευκοῦ Νεῖλου, ἐκαλύπτετο ὑπὸ ἐχθρικῶν λέμβων. Αἱ ὄχθαι εἶχον καταληφθῆ ἤδη ὑπὸ τῶν Ἀράβων τοῦ Μαχδῆ, ἡ δὲ πόλις μετ' ὀλίγας στιγμὰς περιήρχετο εἰς τὴν ἔξουσίαν τῶν ἐπαναστατῶν.

Τότε ὁ Φαραζ ἐνόησεν ὅτι τὸ πᾶν ἀπώλετο. Διεῖδε τὴν προδοσίαν τῆς Βάνδας καὶ ὤρμησεν εἰς τὸ μέγαρόν τῆς ὅπως τὴν τιμωρήσῃ. Εἰσελθὼν, ἐξεπλάγη διὰ τὴν ἐγκατάλειψιν, ἧτις ἐπεκράτει ἐκεῖ. Οὔτε ὑπῆρξεν, οὔτε θύραι κεκλεισμέναι, οὔτε φῶς. Φθάς εἰς τὴν θύραν τοῦ κοιτώνος, ἐστη διατάξων. Πάντα ἦσαν ἐκεῖ ἐν τάξει, ὡς συνήθως. Κηρίον ἐκείνη ἡσύχως ἐν τινὶ ροδοχρῶ ὑαλίῳ σφαίρᾳ· ὄζω ἀρωμα ἰεροδοχρῶ ἐπλήρου τὸν ἀέρα. Τὰ παραπτώματα τῆς κλίνης ἦσαν καταβιβασμένα. Ὁ Φαραζ ἔσυρεν ἐκ τῆς ζώνης του πιστόλιον, ἀνύψωσεν τὴν σφύραν καὶ ἐπροχώρησε βαδίξων ἐπὶ τῆς ἀκρας τῶν ποδῶν, πρὸς τὴν κλίνην.

Οὔτε κίνησιν, οὔτε ἡ ἐλαχίστη κᾶν πνοὴ ἠκούετο. Λοιπὸν, θὰ τὴν ἐρόνουε κειωμένη!... Ἀνήγειρε σπασμωδικῶς τὰ παραπτώματα... ἡ κλίνη ἦτο κενή!

Τότε ὁ Φαραζ ἐρήρηθη ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐκρυψε τὸ πρόσωπον ὑπὸ τὰ προσκεφάλαια, ἀτίνα ἀπέπνευεν ἐπὶ τὸ ἀρωμα τοῦ σώματός τῆς καὶ... ἐξέκένωσε τὸ πιστόλιον κατὰ τοῦ κροτάφου του...

Οὕτως ἐπεσεν ἡ Χαρτούμ.

(Κατὰ τὸ Ἰταλικόν.) Π. ΠΑΝΑΣ

ΜΟΥΣΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ νηπιόουσα μουσικὴ ἐν Ἑλλάδι.—Τὰ νέα μελοδράματα ἐν Γερμανίᾳ κατὰ τὸ 1887.—Πρίγκηψ διευθυντῆς ὀρχήστρας.—Ἄλλοι θηλοὶ σύγχρονοι μουσικοί.—Ὁ Βάγνερ δραματικὸς ἦρωσ. Πᾶς ἐγένετο συνθέτης.—Νέα μελοδράματα ἐν Ἰταλίᾳ.—Τὰ ἀνεκδότα ἔργα τοῦ Παγανίνι.—Ἐκκλησιαστικὴ ἀναγόρευσις τῶν Μασσενίου τριῶν τοῦ Σορρέντου.—Ἡ Γόσσα, ρωσικὸν μελοδράμα.—Υπόθεσις καὶ ἐπιτυχία αὐτῆς.—Ἐπανάληψις τῆς Μαρίας Μαγδαληνῆς τοῦ Μασσενί. Νέον αὐτοῦ ἔργον.—Θάνατος τοῦ Ἐρτζ.—Αἱ Ἀθηναὶ ἡμῶν καὶ αἱ Ἀθηναὶ τοῦ Κλαμάρ.—Τὰ κλειστά θέατρα τοῦ Ἁγίου Μαρῖνου καὶ τῶν Ἀθηνῶν.

Μεταξὺ τῶν παντοειδῶν ἐπιθεωρήσεων, αἰτινες ἐγράφησαν ἐπὶ τῷ πρώτῳ τοῦ νέου ἔτους, ματαίως θὰ ἐπόθησεν τις βεβαίως ν' ἀναγνώσῃ καὶ τινὰ σχετιζομένην πρὸς τὴν μουσικὴν ἡμῶν πρόδον. Ἐνῶ εἰς πάσας

χώρας, δικαίως καυχωμένην ἐπὶ πολιτισμῷ, ὀλόκληρη τάξις ἀνθρώπων ἀναμένουσι τὴν ἡμέραν ταύτην, ἐνα ἰδίῳ πόσον ἐπιφελῶς διὰ τὰς ὠραίας τέχνας διέρρευσε τὸ ἔτος, παρ' ἡμῖν τὸ ἀσχημάτιστον καὶ ἀμόρφωτον νῆπιον τῆς Μουσικῆς οὐδὲ κᾶν ἐρωτᾶται, καὶ δικαίως, διότι τὰ φελλίσματα, τὰ ὅποια θὰ ἐκφέρῃ εἰς ἀπάντησιν, οὐδὲ κατὰ ἓνα φθόγγον θὰ εἶνε τελειότερα τῶν περυσινῶν.

Ἐς μανθάνωμεν τοῦλάχιστον ποῖα ἐν ταῖς ἄλλαις χώραις τοῦ κόσμου γίνονται ἔργα καὶ πρόδοι· εἶθε δὲ ἡ ἀντιπαράθεσις ἐκείνων πρὸς τὴν ἐν Ἑλλάδι καθυστεροῦσαν καλλιέργειαν τῆς μουσικῆς ἐν γείναι νὰ γίνῃ ἡ αἰτία τῆς ἐνισχύσεως αὐτῆς καὶ τῆς διαδόσεως τοῦ πρὸς τὸ καλὸν ἔρωτος, ὃν ὀλίγοι μόνον δυστυχῶς αἰσθάνονται παρ' ἡμῖν.

++

Τὸ 1887 διὰ τὴν Γερμανίαν ἰδίως ὑπῆρξεν γόνιμος εἰς ἔργα μουσικᾶ, καὶ ἰδίως εἰς μελοδράματα καὶ ἄλλα αὐτῶν εἶδη ἐπὶ σπουδῆς ἐκτελούμενα. Μακροτάτος κατάλογος φέρεται ὑπερπῆγνῶς ἐν ταῖς στήλαις τῶν Γερμανικῶν φύλλων, κατάλογος, δι' ὃν ἐκινήθη ἡ ζηλοτυπία ὄλων τῶν ἐν τοῖς ἄλλοις κράτεσι φιλομουσῶν, ἐκτὸς ἐννοεῖται τῶν παρ' ἡμῖν, ὅτινες οὐδὲ νὰ ὀνειροπολήσωσιν ἐπιτρέπεται παρομοίως μουσικούς θεσραυούς. Συνοψίζομεν τὸν κατάλογον τοῦτον χάριν ἀπλῆς περιεργείας. Κατ' Ἰανουάριον 4 νέα ἔργα, κατὰ Φεβρουάριον 11, κατὰ Μάρτιον 7, κατ' Ἀπρίλιον 3 καὶ κατὰ Μαίον 4. Ἐπειτα δὲ, μετὰ τὴν λῆξιν τῆς θερινῆς ἐποχῆς, κατὰ Σεπτέμβριον 3, κατ' Ὀκτώβριον 9 καὶ κατὰ Νοέμβριον 12. Ἐν ὄλῳ δηλ. πενήτηντα πλέον ἔργα ἐκλεκτά, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον δραματοποιηθέντα ὑπὸ τῶν ἐξοχωτέρων γερμανῶν φιλολόγων, καὶ μελοποιηθέντα ὑπὸ ἐπίσης ἐξόχων καὶ πολλὰκις στεφθέντων μουσικῶν. Τῶν δραμάτων τούτων πολλά, εἴτε ἐν ὄλῳ εἴτε ἐν μέρει, θὰ διέλθωσι τὰ σύνορα τῆς Γερμανικῆς Ἐπικρατείας, ἵνα διαδοθῶσι καὶ εἰς τὰς μᾶλλον ἀποκέντρους χώρας τοῦ κόσμου, ἡ δὲ νεωτέρα μουσικὴ, ἧτις τοσαῦτα ὄρειε ἐπὶ τοῖς Γερμανοῖς, ὡς πρὸς τὴν σύγχρονον αὐτῆς ἀκμὴν, διὰ νέων δαφνῶν θὰ στέφῃ τὸ λῆξαν ἔτος, ὅπως ἔστιψε καὶ τὰ προηγούμενα.

Ἡ τοιαύτη ἐν Γερμανίᾳ διάδοσις καὶ καταπληκτικὴ πρόδοσις ὀφείλεται βεβαίως εἰς λόγους πολλούς. Ἄλλ' ἔνα ἐκ τούτων πῶς νὰ μὴ ἀναφέρωμεν, ἀφοῦ ἀνάγεται εἰς τὰ συμβάντα τῶν τελευταίων ἡμερῶν; Τὸ μέγα μουσικὸν γεγονός τοῦ Ἀμβούργου, ἡ μᾶλλον τῆς Γερμανίας συμπίπτει, εἶνε ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς αὐτοῦ φιλαρμονικῆς ἐταιρείας γενόμενῃ ἐπιτέλεσι νέας συμφωνίας, συνθεθείσης ὑπὸ τοῦ δόκτορος Ἐρρίκου ΙΑ' πρίγκηπος τῆς Reuss-Kostritz, ὅστις καὶ προσωπικῶς διηθύνει τὴν ὀρχήστραν. Τὸ τέλος τῆς συμφωνίας ταύτης τόσο ὠραῖον ἦτο, ὡς ἀνομολογοῦσι πάντες οἱ αὐστηρητάτοι ἄλλως τε πρὸς πάντας γερμανοὶ κριτικοί, ὥστε ἡ Α. Γ. ὁ πρίγκηψ,

++

ἵνα εὐχαριστήσῃ τὸ ἐνθουσιᾶδες ἀκροατήριόν του, ἠναγκάσθη δις νὰ τὸ ἐπαναλάβῃ, δὲν εἶνε πρῶτος ὁ ἡγεμονίδης οὗτος, ὅστις ἀρέσκειται νὰ συνάγῃ στεφάνους, οὐ μόνον ὡς συνθέτης μουσικός, ἀλλὰ καὶ ὡς διευθυντῆς τῆς ὀρχήστρας. Ἡ ἱστορία μεταξὺ ἄλλων μνημονεῖ τοῦ παραδείγματος τῆς πρὶγκηπίσσης Μαρίας Ἀντωνίας, θυγατρὸς τοῦ αυτοκράτορος Καρόλου Ζ', ἧτις ἤρρεσκετο ἐπίσης συνθέτουσα νὰ ὑποδύηται ἐν Ἀρέσθῃ πρόσωπα γυναικεῖα, ἐπὶ τούτῳ δημιουργηθέντα ὑπ' αὐτῆς. Δὲν πρέπει δὲ νὰ λησμονήσωμεν ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ πρίγκηψ Ἀρθούρος, δούξ τοῦ Ἐδιμβούργου, πρὸ δύο μόλις ἐτῶν, παρουσιασθεὶς μετὰ τοῦ τετραχόρδου του πρὸ τοῦ κοινοῦ ἐν Brighton, τόσο αὐστηρῶς ἐπεκρίθη διὰ τὴν ἀποτυχίαν του.

++

Ἄνεφέραμεν πάντα ταῦτα ἀπλῶς, ἵνα δειξώμεν πόση τιμὴ ἀξιοῦται ἡ μουσικὴ ἀλλαγῆ. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες ἐγκαταλείπουσι πρὸς στιγμὴν τὴν πορφύραν των, ἵνα λάβωσι τὸ πτυχὸν ραβδίον τοῦ διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας.

Ἄνεφέραμεν πάντα ταῦτα ἀπλῶς, ἵνα δειξώμεν πόση τιμὴ ἀξιοῦται ἡ μουσικὴ ἀλλαγῆ. Καὶ αὐτοὶ οἱ ἡγεμόνες ἐγκαταλείπουσι πρὸς στιγμὴν τὴν πορφύραν των, ἵνα λάβωσι τὸ πτυχὸν ραβδίον τοῦ διευθυντοῦ τῆς ὀρχήστρας.

++

Ὅλίγα τινὰ εἶτι σχετιζόμενα πρὸς τὴν γερμανικὴν μουσικὴν διὰ τοῦ προσώπου ἐνόος τῶν μεγάλων αὐτῆς διδασκάλων. Πᾶσαι αἱ τιμαὶ ἀπεδόθησαν εἰς τὴν μνήμην τοῦ Βάγνερ· ὑπελειπέτο μία μόνη, ἔπρεπε δὲ καὶ αὐτῇ νὰ τῷ ἀποδοθῆ. Ὁ ἀριστοτέλης Βάγνερ δὲν εἶχε χρησιμεύσει ἐτι ὡς ἠρώσ δράματος, καὶ κύριός τις Τσιμμερμαν ἔσπευσε νὰ πληρώσῃ τὸ κενὸν τοῦτο. Τὸ δράμα τὸ φέρει τὸν τίτλον: Πῶς ὁ Ριχάρδος Βάγνερ ἐγένετο συνθέτης. Ἡ δὲ ὑπόθεσις ἐχει ὡς ἐξῆς: «Ὁ Βάγνερ, νεανίας 16 ἐτῶν, ἐργάζεται πρὸς ἀποπεράτωσιν δράματος πρωτοτύπου, ἐν τῷ ὅποιῳ εἰκοσι καὶ ἐπὶ πρόσωπα εὐρον μέχρι τοῦδε τὸν θάνατον. Πρὸς μεγάλῃν θλίψιν, τῆς μητρὸς καὶ τῶν φίλων του παραμελεῖ τὰ μαθήματά του χάριν τῶν φιλολογικῶν ὀνειροπολημάτων του. Αἰφνης ἡμέραν τινὰ, καθ' ἣν ματαίως ἐπέζητε ἐμπνευσίν τινα ὁ Βάγνερ, ἀκούει ἐν τῇ γειτονικῇ οἰκίᾳ μελωδικὰς στροφὰς ἐκ τοῦ Fidelio, πιστεύων δ' ὅτι ἐν τῇ μουσικῇ ταύτῃ εὐρε τὴν ἐκφρασὴν τῆς ἰδέας, ἣν ματαίως ἐζήτηε νὰ παραστήσῃ διὰ λόγων ἐν τῷ δράματι του, ὠρκισθη, νὰ ἐπιδοθῆ πρὸ παντὸς ἄλλου εἰς τὴν μουσικὴν, ἠνιθεώρησεν ὡς τὸ ἀρμόζον αὐτῷ στάδιον.»

++

Τοιοῦτοτρόπως ἐγένετο μουσικός ὁ Βάγνερ, καθ' ἃ λέγει τοῦλάχιστον ὁ Τσιμμερμαν.

++

Διὰ τὴν Ἰταλίαν δὲν ἔχομεν δυστυχῶς πλήρη κατάλογον τῶν κατὰ τὸ παρελθόν ἔτος συνθεθέντων νέων μουσικῶν ἔργων, μετὰξὺ τῶν ὁποίων διαπρέπει καὶ ἐν μελοδραμᾷ ἑλληνικῆς καταγωγῆς, τὸ τοῦ κ. Σαμάρα. Ἄλλ' εἶνε γνωστὰ ἤδη τὰ κατὰ τὸ ἀρξάμενον κατὰ πρῶτον παρασταθησόμενα, ὁ Νεατόριος, λυρικὸν δράμα τοῦ κ. Γκαλλινιάνη ἐν τῷ θεάτρῳ Σκάλα τοῦ Μιλάνου, ἡ Ἀρτεμὶς δ' Ἀλυβῆδα, νέου δοκιμου συνθέτου, τοῦ κ. Ρόγκου, ἐν τῷ θεάτρῳ

Carlo-Felice τῆς Γενούης, ὁ Ἀσραήλ τοῦ ἑκατομμυριοῦ μουσικοῦ βαρῶνος Φραντσέττι ἐν τῷ δημοτικῷ θεάτρῳ τῆς Reggio, τὸ κωμικὸν μελοδράμα Il Grembiolino rosa ἐν Καστελφράγκω, καὶ τέλος τὸ μελοδράμα Jacopo τοῦ μουσικοδιδασκάλου Λεονάρδη ἐν Ρώμῃ. Διὰ ταῦτα πάντα ἀρίστως δίδει συστάσεις ὁ Ἰταλικὸς τύπος, ἀλλ' ἰδῶμεν ὅποια εἰσονται αἱ ἐντυπώσεις τοῦ κοινοῦ.

++

Ἐξ Ἰταλίας εἶτι μανθάνομεν, ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ μεγάλου τετραχορδιστοῦ Παγανίνι, βαρῶνος Ἀχιλλεὺς Παγανίνης, ἀπεφάσισε νὰ δημοσιεύσῃ τὰ ἀνεκδότα ἔργα τοῦ πατρός του. Εἶνε ἀληθές, ὅτι πρὸ τριακοσνταετίας ἐκδότης τις τῶν Παρισίων ἐξέδωκεν, ὡς ἔλεγε, πάντα τὰ ἄγνωστα ἔργα τοῦ Παγανίνι, ἀλλὰ βραδύτερον ἐγνώσθη, ὅτι καὶ ἄλλα πολλὰ ἔμεινον εἰς χεῖρας τῆς οἰκογενείας του. Ταῦτα δὲ ἐκδίδων, ἔστω καὶ πολὺ βραδέως, ὁ υἱὸς αὐτοῦ πολλὰ μὴ ἀποκτήσῃ δικαιώματα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης πάντων τῶν ἐρασιτεχνῶν, δι' οὓς τὸ τετραχόρδον εἶνε τὸ εὐγενέστερον καὶ συγκλητικώτερον τῶν μουσικῶν ὀργάνων.

++

Καὶ κατὰ ἀκομὴ ἐξ Ἰταλίας, ἀστεῖον μᾶλλον ἢ ἄξιον ἄλλου τινὸς λόγου. Πρὸ τινῶν ἡμερῶν, προκειμένης τῆς παραστάσεως τοῦ γνωστοτάτου μελοδράματος Αἰμαθίτριαι τοῦ Σορρέντου, ὅπερ ἀπὸ δικαίου πενταετίας διδάσκειται ἀκωλύτως ἐν πάση γωνίᾳ τῆς γῆς, ὁ ἐπίσκοπος τῆς Ἀλβας, ἀνθρώπος καθ' ὅλα τὰ ἄλλα σώφρων καὶ σοβαρὸς, μαθὼν ὅτι ἐν τῇ πόλει τῆς ἐπισκοπῆς του θὰ ἐξετελεῖτο τὸ ἀμάτημα τοῦτο, προσεκάλεσε τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου, καὶ τῷ προσέφερε τὸ ποσὸν 500 φράγκων ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ δοθῆ ἡ προαγγελθεῖσα παράστασις. Ἀπορριφθεὶς, ὡς εἰκός, τῆς προσφορᾶς του, ὁ ἄγιος ἐπίσκοπος ἀνεκίνουσεν εἰς ὅλας τὰς ἐνορίας διαταγὴν, δι' ἧς ἀπηγορεύετο εἰς πάντα πιστῶν ἢ ἐν τῷ θεάτρῳ παρουσίαι κατὰ τὴν παράστασιν τοῦ βεβήλου τούτου ἔργου, καὶ ἠπειλεῖ μάλιστα, ὅτι θὰ στερήσῃ τοὺς παραβάτας πάσης συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως. Μ' ὅλα ταῦτα κατὰ τὴν παράστασιν τῶν Μαθητριῶν τὰ πλήθη μετὰ τοσαύτης ζέσεως ἐσπευσαν ἵνα γευθῶσι τοῦ ἀπηγορευμένου καρπού, ὥστε ἠδύνατο τις νὰ εἴπῃ, ὅτι ὁ ἐπίσκοπος... ἦτο μουσικὸς συνέταιρος τοῦ διευθυντοῦ τοῦ θεάτρου!

++

τουχούσης πρό τινας εν Πετρούπολει υποδοχῆς.

«Παρά τὸ Νιζνι Νοβογορόδ, ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄχθης τοῦ ποταμοῦ διετῆραι ξενοδοχεῖον θελκτικωτάτη γυνὴ καλουμένη Ἀναστασία, ὃ δὲ γραφεὺς Μαμουρόφ, ἀδιάφορόν τι πρόσωπον τοῦ χωρίου, υπέβλεπε καὶ ἐπόθει τὴν μικρὰν τῆς περιουσίαν ἀπορριφθεῖσων ὁμῶς τῶν αἰτήσεών του, ἤρξατο οὗτος νὰ τὴν κατασκευοφαντῆ πρὸς πάντας, καὶ ἰδίᾳ πρὸς τὸν διοικητὴν τῆς ἐπαρχίας πρίγκηπα Κουρλατιέρ, ὅστις μόλις εἶδε τὴν Γόησαρ ἠράσθη αὐτῆς ἐρμανῶς. Ἡ σύζυγος τοῦ πρίγκηπος μόλις μαθοῦσα τὴν ἀπιστίαν αὐτοῦ αἰσθάνεται κατὰ τῆς ἀντιζήλου μίσος φοβερόν, καὶ καταπειθεὶ τὸν υἱὸν τῆς νὰ μεταβῆ καὶ θανατώσῃ τὴν ἀθλίαν ξενόδοχον. Ἀλλὰ μόλις καὶ οὗτος τὴν εἶδε, ἐρωτεύεται αὐτὴν ἐρμανέστερον τοῦ πατρός. Ἡ πρίγκηπισσα ἀποφασίζει τότε νὰ ἐκδικηθῆ μόνη τῆς, καὶ δηλητηριάζει τὴν Γόησαρ. Ὁ πατὴρ μαθὼν ταυτοχρόνως ὅτι ὁ υἱὸς του ἦτο ὁ εὐτυχῆς ἀνταρστής του, καὶ παράφορος ἐκ τῆς ὀργῆς, τὸν πληγώνει θανασίμως.» Καὶ λύεται οὕτως ἡ ρωσικὴ τραγωδία. Ἀλλ' ἂν ὑπὸ δραματικῆν ἔποψιν δὲν δύναται αὕτη νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔργον ἐξοχόν, ὑπὸ μουσικῆν ὁμῶς τόσα λαμπρὰ μέρη παρουσιάζει πρὸς ἐξεικόνισιν τῶν ἀγρίων παθῶν, ἅτινα περιλαμβάνει καὶ μάλιστα τῶν ἠδέων αἰσθημάτων, διότι ἡ μουσικὴ τοῦ κ. Τσαϊκόφσκυ διακρίνεται πρὸ πάντων διὰ τὴν μελαγχολίαν καὶ τὴν συμπάθειαν, ἣν ἐμπνέει, ὥστε δυνάμεθα νὰ ἐπαναλάβωμεν μετὰ τῶν μουσικοκριτικῶν, ὅτι ἡ ρωσικὴ μουσικὴ ἐπλουτίσθη δι' ὠραίου ἔργου, μεθ' ὅλα τὰ ἀμαρτήματα, ἅτινα ἀποδίδουσιν εἰς τὴν ἐνότητά καὶ τὴν διὰ τῆς μουσικῆς ἀκριβῆ ὑποτύπωσιν τῶν χαρακτήρων τῶν ἡρώων τῆς Γόησης. Γενικῶς δ' ἐπίσης ἰθαυμάσθησαν αἱ ἐν τῷ ἔργῳ ἔγκατασπαρείσαι ἔθνικαι ρωσικαὶ σκηναὶ καὶ οἱ ἐγχώριοι ἦχοι.

Ἡμεῖς δὲ ἄς νομίζωμεν τοὺς Ρώσους ἀρούσους, καὶ ἄς θεωρῶμεν ὡς εὐτύχημα τὴν κατὰ τὸ θέρος ἀφίξιν τοῦ ἀρμενοτουρκικοῦ μελοδράματος!

Ἐν Γαλλίᾳ μετὰ δεκατέσσαρα ὀλόκληρα ἔτη ἐπανελήθη τὸ ἱερὸν δράμα Μαρία ἢ Μαργαρίτη, τοῦ διασήμου μελοποιῦ Μασσενέ. Τὸ ἔργον τοῦτο καθ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη αὐτοῦ ἤθελεν εἶσθαι ὠραιότερον, ἂν ὁ τε συγγραφεὺς L. Gallet, καὶ ὁ συνθέτης δὲν ἐλησμονοῦν πολὺ συνεχῶς τὴν ἐπιγραφὴν αὐτοῦ, καὶ δὲν ἀνηρῶντων ὑπὲρ τὸ δέον τὸ μυστήριον τοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ σταυρωθέντος. Κατὰ τοῦτο δὲ καὶ μόνον φέρονται ἀμφότεροι, διότι τότε ἀκριβῶς φαίνεται ἀσθενέστερον τὸ δράμα καὶ ἡ μουσικὴ, ὅτε ἀναλαμβάνουσι νὰ ἐκφράσωσιν αἰσθημάτων ὑπέρτερα τῶν λόγων καὶ πάσης μελωδίας. Τὴν ἀγωνίαν τοῦ κόσμου ὀλοκλήρου, τὸν θάνατον τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀδύνατον νὰ τὰ παραστήσωσιν ἀναλόγως τὰ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων ποιηθέντα ὄργανα. Ἀλλὰ τὸ ἔργον εἶπομεν περιέχει μέρη ἐξοχα, ἀνέδειξε δὲ αὐτὸ πρὸ πάντων ἡ κ.

Krauss, ἀριστοτέχνις ἐν τῇ μουσικῇ καὶ τῇ ὀδικῇ.

Ὁ κ. Μασσενέ ἐκτός τοῦ θριάμβου τοῦτου θὰ τύχῃ καὶ ἄλλου προσεχῶς. Ἡ δι-εὐθυνσις τοῦ Μελοδράματος ἀνέθετο εἰς αὐτὸν νὰ συνθέσῃ ἐπὶ ὑποθέσεως, γραφεῖσας ὑπὸ τοῦ διασήμου Σαρδοῦ, πεντάπρακτον μελοδράμα, τὸν Μοντεζούμαν. Ὁραιότερα ἐκλογῆ, λέγουσιν οἱ μουσικοὶ κύκλοι τῆς Γαλλίας, δὲν ἦτο δυνατόν νὰ γίνῃ, προσι-ωνίζονται δὲ βεβαίαν τὴν ἐπιτυχίαν του ἐν τῷ νέῳ ἔργῳ, ἐν ᾧ ἰσοδυνάμου ἐν τῷ φιλολογικῷ μέρει ἔτυχε συνεργάτου, τοῦ εὐφαντάστου Σαρδοῦ.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ ἔτους τοῦτου ἡ μουσικὴ τέχνη ὑπέστη μεγάλην ἀπώλειαν διὰ τοῦ θανάτου τοῦ Ἑρρίκου Ἐρτζ, τοῦ διακεκριμένου κλειδοκουμβάλιστοῦ, τοῦ κομφῦ καλλιτέχνου καὶ γονιμοτάτου συνθέτου. Ἀπὸ τοῦ 1830 ἦτο οὗτος ὁ λείων τῶν παρισινῶν συναυλιῶν, νῦν δὲ ἐν ἡλικίᾳ 84 ἐτῶν θνήσκων ἀφίνει πανταχοῦ ἀναμνήσεις ἐπιζήλους διὰ τῶν ἐπιτυχιῶν καὶ τῶν θριάμβων του, τῶν περιηγήσεων καὶ τῶν ἔργων του. Διετέλεσε καθηγητῆς ἐν τῷ Ὁδείο τῶν Παρισίων, εἰς αὐτὸν δὲ ὀφείλεται καὶ ἡ ἰδρυσις τοῦ ἐργαστασίου κατασκευῆς κλειδοκουμβάλων, ἅτινα φέροντα τὸ ὄνομά του διαδίδουσιν αὐτὸ ἀνὰ πᾶσαν γωνίαν τῆς γῆς. Ὡς κλειδοκουμβάλιστῆς ὁ Ἐρτζ κατέσχε τὴν πρώτην ἐν Γαλλίᾳ θέσιν κατὰ τὰ δύο τρίτα τοῦ παρόντος αἰῶνος, ὡς συνθέτης δὲ καὶ μελοποιὸς θὰ διατηρήσῃ αὐτὴν ἐπὶ ἔτη μακρὰ, διότι αἱ συμφωνίαι, αἱ φαντασίαι καὶ αἱ συνθέσεις του ἐν γένει εἶνε ἔργα ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια πάντοτε εὐχαρίστως ἐκτελοῦνται καὶ ἀκούονται.

Ἐν τινι αἰθούσῃ συναυλιῶν ἐδόθη ἐπίσης ἐν Παρισίοις νέον ἔργον, φέρον τὸν τίτλον: Ἀθῆναι. Ἀγνωστον ἂν καὶ τὸ ὄνομα ἐτι τῆς ἡμετέρας πρωτευούσης ἐπηρεάζῃ τόσον τὴν καλλιτεχνίαν, ὥστε νὰ μὴ εἶνε εὐοίωνον εἰς αὐτὴν. Τὸ βέβαιον εἶνε ἐν τούτοις, ὅτι ἡ τελευταία σύνθεσις, αἱ Ἀθῆναι, τοῦ κ. Klomer ἐθεωρήθη τόσον πεζή, ὥστε μεθ' ὅλον τὸ μέγα ὄνομά της οὐδεμιᾶς ἔτυχε προσοχῆς παρὰ τῶν εἰδημόνων, ὡς νὰ ἦτο γνησία ἐμπνευσις τῆς πρωτευούσης ἡμῶν.

Καὶ τελειοῦμεν με τὰς Ἀθῆνας πάλιν... ἐν συγκρίσει.

Γενικὴν εὐθυμίαν διήγειρεν ἐν Παρισίοις εἰδησις, γραφεῖσα ἐν τινι μουσικῇ ἐφημερίδι περὶ τῶν κατοικίων τῆς πρωτευούσης τῆς μικρᾶς δημοκρατίας τοῦ Ἁγίου Μαρίνου.

«Οἱ ἀγαθοὶ οὗτοι ἄνθρωποι, λέγει ἡ παρισινὴ ἐφημερὶς ἀποδοῦναι ἐν ἐτι θέατρον διὰ νὰ ἔχωσιν ἤδη δύο, καὶ ἀμφότερα κλειστά.»

Εὐτυχέστεροι, ἡμεῖς οἱ ἐν Ἀθῆναις ἔχομεν ἐν θέατρον μόνον κλειστόν!

Κυρία Α. Ν. Σ.

ΕΓΧΩΡΙΑ

Ἐδημοσιεύθη ὁ νέος περὶ τελῶν γαρτοσήμεου νόμος. — Κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑβδομάδα ἐπεκράτησαν φύγη δριμύτατα, πολλαχοῦ δὲ κατέπεσε χιὼν. — Ἡ ἰαπωνικὴ κυβέρνησις ἀπένειμε διάφορα παράσημα εἰς τοὺς ὑπουργοὺς καὶ εἰς ἄλλους στρατιωτικοὺς. — Ἐπίσης ὁ Σουλτάνος ἀπένειμε παράσημα εἰς αὐλικούς καὶ στρατιωτικούς ὑπαλλήλους. — Τὸ ἡμέτερον Πανεπιστήμιον προσεκληθῆ ὑπὸ τοῦ ἐν Βονωνίᾳ, μέλλοντος νὰ ἐορτάσῃ τὴν 800ῆν ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς του, νὰ μετὰσχῃ τῶν ἐπὶ τούτῳ γενησομένων ἐορτῶν. — Ἡ κυβέρνησις ἐπώλησεν εἰς τινα βελγικὴν ἐταιρείαν διάφορα χάλκινα πυροβόλα παλαιᾶς κατασκευῆς. — Συνέσθη ἐνταῦθα ὁμιλος «φιλόπλων», οὗτινος σκοπὸς εἶνε ἡ ἐν τοῖς ὄπλοις ἀσκησις τῶν μελῶν. — Τὸ ἐνταῦθα Πρωτοδικεῖον κατὰ τὸ λῆξιν ἔτος ἐξέδωκε 12680 πολιτικὰς ἀποφάσεις, περὶ τὰς 6000 δὲ ποινικὰς. Ἐν Καβείροις παρὰ τὰς Θήβας εὐρέθησαν προσέτι πολλὰ ἀγάλματα, ἐν οἷς δύο προτομαὶ ἐξ ὕλου, κήλιον ἀγγεῖον, φέρον γλυπτὰς μορφάς, κεφαλαί, ἐξ μολύβδινου ταῦροι, πέντε χάλκινοι, ἐτι δὲ ἀπεκαλύφθη θρόνος ἐνεπίγραφος καὶ ἄλλα ἐνεπίγραφα τεμάχια. — Αἱ ἐν ἄλλοις μέρεσι γινόμεναι ἀνασκαφαὶ διεκόπησαν ἐνεκα τοῦ χειμῶνος. Αἱ εἰσπράξεις τῶν τελωνείων τοῦ Κράτους τὸ λῆξιν ἔτος ἀνῆλθον εἰς 34,650,000 δραχ. — Ἐταιρεία ἀλλοδαπῶν κεφαλαίων γων διαπραγματεύεται ἐν ἰδρῶν προεξοφλητικῆν Τράπεζαν ἐν Πειραιῶν. — Ἐν Πάτρας ἀνεκαλύφθη κιβδῆλον ἑκατοντάδραχμον γραμματίον τῆς Ἐθν. Τραπέζης, λίαν ἐντέχνως εἰργασμένον. — Ἡ Ἀγγλικὴ Τράπεζα ὕψωσε τὰς προεξοφλήσεις εἰς 3 οἴρ.

ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βράχιο. Πόσα πράγματα, ἀπολύτως ἀσχετα πρὸς ἀλλήλα δὲν φέρουσι τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα! Λησμονεῖτε τὸν Βύρωνα, λέγοντα ἐν τῷ Σιλδ-Ἀρόλδφ, ὅτι «ἐν ταῖς τρικυμίαις οὐδὲν καταπραῖνει τόσον, ὅσον τὸ παλαιὸν ρῶμ. καί... ἡ θρησκεία;» Παραδέχθητε λοιπὸν ὅτι καὶ ἡμεῖς πότε μεταχειρίζομεθα τὸ ἐν καὶ πότε τὸ ἄλλο, ἐπὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ. — Φοιτῆ τῆ. Κατὰ τὸν Michelson ἡ ταχύτης τοῦ φωτός εἶνε 299,583 χιλιάμετρα κατὰ δευτερόλεπτον, κατὰ τὰ νεώτατα δὲ πειράματα τοῦ Newcomb 299,869' ἐν τῷ 5-δατι εἶνε κατὰ 1,33 ἐλάσσων. — Κ. Π. Α. Κωνσταντινουπόλει. Ἀφοῦ κατὰ τὸν Hmerle Smith ὑπάρχουσι ἄνθρωποι ἰδρόνουντες ὁπότεν θελήσωσι, διατὶ νὰ μὴ πιστεύσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἄλλοι ἐρυθριῶντες ἢ δακρῦντες κατὰ βούλησιν; — Ρικ. Ἀμερικανοὶ τινες τόσον εἶνε λεπτοί, ὥστε συστέλλονται νὰ προσφέρωσι τὸ ὄνομα π ὀ δι, ἔστω καὶ ἂν πρόκηται περὶ τῶν ποδῶν τῆς τραπέζης. Δὲν τὸ ἔχουν ὁμῶς τίποτε μὲ μικρὸν τι ἐργαλεῖον, κεφαλοθραύστην καλούμενον, νὰ σὰς ἀνοίξωσι τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐντός μάλιστα τῆς Ἐκκλησίας. Τοιοῦτων λεπτοτήτων, ἀναμιμνησκουσῶν τὰ ταξίματα τῶν ληστῶν εἰς τοὺς ἀγίους, ἄς ἐλείπων ἢ εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑλλάδα. Σύμφωνον; — Μ. Α. Πέμψατε δι' ἐπιταγῆς ἢ ἐπὶ συστάσει. Bis dat qui cito dat, ὃ ἐστὶ μεθερμηνεύμενον: Δίδει δις ὁ δίδων ταχέως. — Δ. Π. Ἄλλα ἦθη ἄλλοι νόμοι. Ἐπειδὴ οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Βράχιο λ. χ. θεωροῦσιν ἀτίμους ἐκείνους οἵτινες τρέφονται ἐκ κρεάτων βοῆς γεωργικοῦ, δυνάμεθα καὶ ἡμεῖς νὰ σκεπτόμεθα ὅπως αὐτοὶ; Ἐρωτήσατε τοὺς κοστώλας σας καὶ λάβετε παρ' αὐτῶν τὴν ζητούμενην ἀπάντησιν.